

Romanelli Pietro, *Leptis Magna* [Africa Italiana, Collezione di monografie a cura del Ministero delle Colonie], Roma 1925, Società editrice d'arte illustrata, VIII 176 s., ryc. 150, tabl. 6 i 2 mapy. — Wykopaliska włoskie, prowadzone systematycznie od r. 1911 do chwili obecnej na terenie afrykańskiej prowincji Cyrenaiki, wydobyły z piasków pustynnych jedno z najwspanialszych miast imperium rzymskiego, Leptis Magna. Ogólnemu zainteresowaniu nowymi odkryciami zadość czyni nowa książka R-go, która stanowi pewnego rodzaju kompendjum dotychczasowych wiadomości o mieście rodzinnem Septimjusza Sewera. Częste wzmianki o Leptis u pisarzy starożytnych pozwalają nam odtworzyć losy tych okolic, gdzie na gruzach osiedli fenickich, greckich (Dorowie w VI w. prz. Chr.), kartagińskich i numidyjskich powstało wielkie miasto rzymskie, którego rozkwit przypada na

II w. po Chr. Najazdy Wandalów w V w. i ostatecznie przybycie Arabów położyły kres świetności Leptis Magna, a piaski pustyni dokonały reszty. Od XIII w. począwszy, spotykamy częste wzmianki o Leptis w dziennikach podróży, dorywcze zaś wykopaliska o charakterze rabunkowym dobyły z piasków szereg rzeźb starożytnych, które dzisiaj zdobią światowe zbiory. Dziejom Leptis Magna poświęca autor pierwsze rozdziały swej książki. W części drugiej znajdujemy szczegółowe omówienie ostatnich zdobyczy wykopaliskowych i dokładną topografię miasta, wyposażonego w monumentalne budowle użyteczności publicznej, jak fora, bazyliki, termy, wodociągi, cyrk itd. Autor uwzględnia też znalezione tamże okazy plastyki, mozaik starożytnych oraz drobniejszych przedmiotów przemysłu artystycznego i zamyka w ten sposób w ramach swej pracy całość zabytkową tej miejscowości. Mimo skromności R.-go, który we wstępie określa swą pracę jako *un punto di partenza, non un punto di arrivo*, przynosi ona znacznie więcej od zebrania surowego materiału. Dokładna bibliografia, indeks rzeczowy, umiejętny dobór materiału ilustracyjnego (w tem liczne zdjęcia architektoniczne), współdziałają z doskonałym tekstem dla wytworzenia jasnego obrazu u czytelnika. Strona typograficzna wydawnictwa prawdziwie

K. M.